

sprawie naruszenia zasad rzetelności naukowej

Załącznik nr 1 do
Zarządzenie nr 9/2018
Dyrektora Narodowego Centrum Nauki
w sprawie
zmian w procedurze postępowania w
z dnia 06-02-2018

PRECEDURA POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO DOTYCZĄCEGO NARUSZENIA ZASAD RZETELNOŚCI BADAŃ NAUKOWYCH I STARANIA O FUNDUSZE NA BADANIA.

§ 1. Wyjaśnienie pojęć

Ilekróć w procedurze jest mowa o :

Centrum – należy przez to rozumieć Narodowe Centrum Nauki;

Jednostce – należy przez to rozumieć jednostkę naukową w myśl ustawy z dn. 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U.2010 Nr 96 poz. 615) będąca stroną umowy o realizację i finansowanie projektu badawczego, stypendium doktorskiego lub stażu po uzyskaniu stopnia naukowego doktora;

Projekcie – należy przez to rozumieć projekt badawczy, przedsięwzięcie naukowe realizowane na podstawie art. 20 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki, staż po uzyskaniu stopnia naukowego doktora i stypendium doktorskie finansowane przez Centrum na podstawie umowy o realizację i finansowanie;

Dyrektorze – należy rozumieć Dyrektora Narodowego Centrum Nauki;

Podjezranym – należy przez to rozumieć osobę uczestniczącą w realizacji Projektu lub osobę uczestniczącą w składaniu wniosku (tj. wnioskodawcę aplikującego jako osoba fizyczna lub kierownika projektu) w ramach ogłaszanych konkursów w Centrum, co do których zachodzi podejrzenie popełnienia nierzetelności badań naukowych;

Obwinionym – osoba, która dopuściła się naruszenia zasad rzetelności prowadzenia badań naukowych;

Wniosku – należy przez to rozumieć wniosek składany do Narodowego Centrum Nauki w ramach ogłaszanych konkursów;

Wnioskodawcy – należy przez to rozumieć osoby reprezentujące podmioty, o których mowa w art. 10 pkt 1-8 i 10 i osoby o których mowa w art. 10 pkt 9 ustawy o zasadach finansowania nauki z dn. 30 kwietnia 2010 r. starające się o przyznanie środków na

realizację projektu badawczego, stażu po uzyskaniu stopnia naukowego doktora i stypendium doktorskiego i innych przedsięwzięć naukowych;

Kodeksie – należy przez to rozumieć *Kodeks Narodowego Centrum Nauki dot. rzetelności badań naukowych i starania o fundusze na badania*;

Komisji – należy przez to rozumieć z Komisję ds. Integralności Badań Naukowych, przeprowadzającą postępowanie wyjaśniające ws zgłaszanych możliwości naruszenia zasad rzetelności w badaniach;

Sankcjach – należy przez to rozumieć konsekwencje wynikające z naruszenia *Kodeksu* uchwalone przez Radę Centrum i określone w Kodeksie, a nakładane przez Dyrektora.

§ 2. Komisja

1. Jeżeli informacje związane z możliwością naruszenia zasad rzetelności badań naukowych zostały przekazane bezpośrednio do Centrum lub zidentyfikowane w Centrum, Centrum podejmie działania wyjaśniające dane zdarzenie.
2. Postępowanie wyjaśniające w Centrum przeprowadzane jest przez Komisję powołaną przez Dyrektora Centrum.
3. Komisja powoływana jest na okres 2 lat, z tym, że po raz pierwszy Komisja powołana jest do dnia 15 grudnia 2016 r.
4. W skład Komisji wchodzi 5 osób powołanych przez Dyrektora; w tym dwóch osób wybranych spośród członków Rady.
5. Członkowie Komisji podpisują oświadczenie o bezstronności oraz o zachowaniu poufności procedowania.
6. Członek Komisji, będący pracownikiem Centrum, jest wyłączony z procedowania sprawy jeśli zgłoszenia o podejrzeniu nierzetelności dokona pracownik Centrum pozostający z nim w podległości służbowej.
7. Członek Komisji podlega wyłączeniu z udziału w procedowaniu dokumentów na każdym etapie działania, w przypadku wystąpienia uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności. O wyłączeniu członka z Komisji rozstrzyga Dyrektor.
8. Komisja rozpatruje każdą sprawę indywidualnie, w możliwie najkrótszym czasie od pozyskania informacji na temat możliwości naruszenia zasad rzetelności.
9. Komisja obraduje cyklicznie, zgodnie z terminem obrad Rady Centrum.

§ 3. Otrzymanie informacji o popełnieniu nierzetelności

1. Każda osoba świadoma możliwości naruszenia zasad rzetelności zobowiązana jest poinformować o zaistniałej sytuacji pracownika Centrum.
2. Osoba informująca o możliwości naruszenia zasad rzetelności pozostaje anonimowa dla wszystkich osób zainteresowanych w sprawie, za wyjątkiem członków Komisji i Dyrektora.
3. Informacje o naruszeniu zasad rzetelności mogą być przekazane pracownikowi Centrum w każdej formie.
4. Osoba będąca pracownikiem Centrum, która otrzymała informacje o naruszeniu zasad rzetelności badań naukowych, jest zobowiązana powiadomić o tym Komisję przekazując wszelkie informacje mające istotne znaczenie dla sprawy na adres email: *rzetelnosc.naukowa@ncn.gov.pl*.
5. Za istotne informacje w sprawie uważa się: kiedy doszło do zdarzenia mogącego być uznane za nierzetelność badań naukowych (np. etap składania wniosku, raportu, kontroli projektu), podstawa do podejrzeń (np. podanie fałszywych informacji), dane osoby zgłaszającej lub inne informacje, o które zwróci się Komisja.
6. Postępowanie wyjaśniające przeprowadza się w trybie zwykłym lub uproszczonym.
7. Tryb zwykły, o którym mowa § 4 i 5, stosuje się w przypadku możliwości naruszenia zasad rzetelności na etapie składania wniosku lub realizacji projektu. .
8. Tryb uproszczony, o którym mowa § 6, stosuje się tylko w przypadku podejrzenia o nierzetelność na etapie składania wniosku wskazując na prawdopodobieństwo graniczące z pewnością, że doszło do naruszenia zasad Kodeksu.

§ 4. Wstępne postępowanie wyjaśniające w Centrum

Tryb zwykły

1. Po otrzymaniu informacji o możliwości naruszenia zasad rzetelności Komisja wyznacza spośród siebie osobę, która w terminie 21 dni od dnia otrzymania ww. informacji dokona analizy dokumentów będących w posiadaniu Centrum lub innych ogólnie dostępnych (np. publikacje), które mogą być związane ze sprawą.
2. Wyznaczony członek Komisji w trakcie posiedzenia Komisji, przedstawia dokonane ustalenia. Komisja sporządza protokół z posiedzenia, który zawiera rekomendacje dla Dyrektora o zasadności lub braku zasadności wszczęcia wstępnego postępowania wyjaśniającego. Wszelkie rozstrzygnięcia Komisji co do treści rekomendacji są poddawane głosowaniu i muszą uzyskać akceptację większości członków Komisji.
3. Dyrektor, na podstawie rekomendacji Komisji, powiadamia pisemnie Podejrzanego oraz jego pracodawcę lub Kierownika Jednostki, w której realizowany jest lub miał

być projekt lub inne przedsięwzięcie badawcze o zaistniałej możliwości popełnienia nierzetelności naukowej i jednocześnie wzywa o przesłanie do Centrum wyjaśnień w tej sprawie w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni.

4. Obowiązek udowodnienia, że popełnienie nierzetelności naukowej nie było wynikiem niedochowania należytej staranności, ani efektem zamierzonych starań spoczywa na Podejrzanym.
5. Nienadesłanie przez Podejznanego w wyznaczonym terminie wyjaśnień przemawia na jego niekorzyść i oznacza kontynuację postępowania w zakresie wszystkich stwierdzonych naruszeń w trybie, o którym mowa w § 5.
6. W uzasadnionych przypadkach Komisja może wezwać Podejznanego do stawienia się w Centrum w celu złożenia dodatkowych ustnych wyjaśnień lub do przekazania dodatkowej dokumentacji w sprawie. Podejrzany ma prawo do osobistego złożenia wyjaśnień, jeśli o to wnioskuje do Komisji.
7. Na podstawie złożonych wyjaśnień Dyrektor może:
 - a) uwzględnić wyjaśnienia w całości i zakończyć wstępne postępowanie wyjaśniające stwierdzając brak naruszenia zasad rzetelności bez nakładania sankcji;
 - b) uwzględnić wyjaśnienia w części i kontynuować postępowanie wyjaśniające w pozostałym zakresie;
 - c) nie uwzględnić wniesionych wyjaśnień i kontynuować postępowanie wyjaśniające w całości,o czym pisemnie powiadamia Komisję.
8. Kontynuacja postępowania wyjaśniającego odbywa się zgodnie z § 5.
9. W sprawach, w których przepisy powszechnie obowiązujące nakazują poinformowanie o zdarzeniu właściwe organy, Dyrektor niezwłocznie przekazuje informacje stosownym organom.

§ 5. Postępowanie wyjaśniające w Centrum

Tryb zwykły – określenie sankcji

1. Dyrektor, powiadamia pisemnie Obwinionego o wszczęciu postępowania wyjaśniającego dotyczącego naruszenia zasad rzetelności prowadzenia badań naukowych wraz z wezwaniem do ustosunkowania się do stawianych zarzutów w określonym terminie, nie krótszym niż 7 dni.
2. Członkowie Komisji analizując dokumentację powinni jednoznacznie określić naturę nierzetelności, wziąć pod uwagę czynniki łagodzące lub obciążające (patrz pkt. 4) oraz stwierdzić, że:

- a) nierzetelność badań została dokonana umyślnie, świadomie lub w wyniku niedochowania należytej staranności;
 - b) zaistniało znaczące naruszenie dobrych praktyk w danej dziedzinie naukowej;
3. W uzasadnionych przypadkach Komisja może wezwać Obwinionego do stawienia się w Centrum w celu złożenia dodatkowych ustnych wyjaśnień lub do przekazania dodatkowej dokumentacji w sprawie. Obwiniony ma prawo do osobistego złożenia wyjaśnień, jeśli o to wnioskuje do Komisji.
4. Przedstawione poniżej czynniki łagodzące/obciążające mają wpływ na rozstrzygnięcie Dyrektora, co do przyznania sankcji.
- a) **Wiedza, działanie intencjonalne lub nieintencjonalne.** Czy obwiniony wiedział o popełnianiu nierzetelności, czy jego działania były zamierzone lub lekkomyślne?
 - b) **Działanie incydentalne czy powtarzalne.** Czy nierzetelność naukowa jest zjawiskiem jednorazowym/odosobnionym czy stanowi kolejne/powtarzające się zdarzenia?
 - c) **Wpływ.** Czy nierzetelność naukowa miała znaczny wpływ na: pozytywne rozpatrzenie wniosku lub raportu, przedmiot badań, innych badaczy, jednostkę lub zdrowie i bezpieczeństwo publiczne, marnotrawienie funduszy publicznych?
 - d) **Przyznanie się podejrzanego do popełnienia nierzetelności naukowej i wzięcie odpowiedzialności.** Czy obwiniony wzięł odpowiedzialność za naruszenie poprzez:
 - Przyznanie się do nierzetelności;
 - Współpracę w czasie postępowania;
 - Wykazał skruchę i świadomość powagi swojego wykroczenia;
 - Podjął kroki w celu poprawienia lub zapobieżenia powtórzenia się uchybień.
 - e) **Niezastosowanie się do przyjęcia odpowiedzialności.** Czy obwiniony zrzuca winę na innych zamiast przyjąć na siebie odpowiedzialność za nierzetelne działania?
 - f) **Motywy.** Czy obwiniony mści się na skarżących, świadkach, członkach Komisji lub innych osobach?
 - g) **Inne czynniki.** Inne okoliczności, które są decydujące w określonej sprawie np. orzeczenie komisji dyscyplinarnej.

5. Komisja po analizie całości materiału dowodowego związanego z podejrzeniem naruszenia zasad rzetelności badań naukowych, uwzględniając czynniki wymienione w pkt. 4 przedstawia Dyrektorowi Centrum raport, składający się z:
 - a) opisu zdarzenia;
 - b) wykazu materiałów dowodowych;
 - c) analizy materiałów dowodowych (np. raport podobieństwa programu antyplagiatowego iThenticate);
 - d) wniosków;
 - e) rekomendacji, w tym co do zastosowania sankcji zgodnie z listą sankcji ujętych w Kodeksie.
6. Do nałożenia odpowiednich sankcji Komisja może wzorować się na decyzjach innych agencji finansujących badania naukowe, zgodnie z praktyką przyjętą na świecie.
7. Na podstawie otrzymanego raportu Dyrektor rozstrzyga o nałożeniu sankcji wobec Obwinionego, o czym powiadamia go pisemnie w *Rozstrzygnięciu*.
8. Kopie *Rozstrzygnięcia* Dyrektor wysyła również do pracodawcy Obwinionego lub Kierownika Jednostki, w której realizowany jest lub miał być projekt lub inne przedsięwzięcie badawcze. W przypadku projektów międzynarodowych Dyrektor pisemnie informuje zagranicznego Lidera o popełnieniu nierzetelności naukowej w składanym wniosku lub w prowadzonych badaniach.
9. Obwinionemu przysługują prawo złożenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w *Rozstrzygnięciu* do Dyrektora w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

§ 6. Postępowanie wyjaśniające w Centrum

Tryb uproszczony

1. Na etapie oceny formalnej wniosku, Koordynator Dyscyplin identyfikując naruszenie zasad rzetelności badań naukowych wskazujące na prawdopodobieństwo graniczące z pewnością, uznaje ten fakt za wystarczającą przyczynę formalnego odrzucenia wniosku.
2. Koordynator odrzucając wniosek na podstawie stwierdzenia nierzetelności naukowej jest zobowiązany pisemnie powiadomić o tym Komisję zgodnie z zapisami § 3 niniejszej procedury.
3. Na pozostałych etapach oceny wniosku Koordynator Dyscyplin lub Zespół Ekspertów, identyfikując naruszenie zasad rzetelności badań naukowych wskazujące na prawdopodobieństwo graniczące z pewnością może uznać to za wystarczającą przyczynę nieprzekazania wniosku do dalszego etapu oceny. Koordynator jest zobowiązany powiadomić Komisję zgodnie z zapisami § 3 niniejszej procedury.

4. Od wydanej na tej podstawie negatywnej decyzji Dyrektora Wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania do Komisji Odwoławczej Centrum na zasadach ogólnych.
5. W przypadku uznania przez Komisję za zasadną przyczynę formalnego odrzucenia wniosku zastosowanie mają zapisy § 5.
6. Koordynator Dyscyplin może również zgłosić do Komisji przypadki naruszenia zasad Kodeksu przez ekspertów lub recenzentów oceniających wnioski. Odpowiednie zastosowanie mają wówczas zapisy niniejszej procedury.

Dyrektor Narodowego Centrum Nauki